

การอภิปรายผลการวิจัย

บทนี้จะนำเสนอสาระสำคัญของผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อศึกษาระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี

1.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านการงูใจในการทำงาน ปัจจัยด้านการค่าจุนในการทำงาน ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร กับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี

1.3 เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญที่ใช้เป็นตัวพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี

2. สมมติฐาน

2.1 ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยด้านการงูใจในการทำงาน ปัจจัยด้านการค่าจุนในการทำงาน และปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร มีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยด้านการงูใจในการทำงาน ปัจจัยด้านการค่าจุนในการทำงาน และปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร มีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี

2.3 ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยด้านการจงใจในการทำงาน ปัจจัยด้านการคำนวณในการทำงาน และปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร มีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี

2.4 ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยด้านการจงใจในการทำงาน ปัจจัยด้านการคำนวณในการทำงาน และปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กรสามารถพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี

2.5 ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยด้านการจงใจในการทำงาน ปัจจัยด้านการคำนวณในการทำงาน และปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กรสามารถพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความด้อยสัมพันธ์ต่อบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี

2.6 ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยด้านการจงใจในการทำงาน ปัจจัยด้านการคำนวณในการทำงาน และปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กรสามารถพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี จำนวน 180 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามอำเภออย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) และวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จับสลากไม่คืนกลับ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 6 ตอน ตอนที่ 1-5 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 6 สอบถามเกี่ยวกับระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 7 ระดับ และได้นำไปหาคุณภาพของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นในส่วน of ปัจจัยด้านต่างๆ ระหว่าง .78 ถึง .94 และค่าความเชื่อมั่นในส่วน of ระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ระหว่าง .86 ถึง .89

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ขอนหนังสือแนะนำตัวจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีถึงผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัว แบบแบบสอบถามจัดส่งให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีด้วยตนเอง

4.3 ภายหลังจากที่ส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยไปติดตามและรับแบบสอบถามคืน จากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทั้ง 12 อำเภอ ด้วยตนเอง

4.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดไปตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และดำเนินการหาค่าทางสถิติ โดยประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package to Social Sciences for Windows) ดังนี้

5.1 วิเคราะห์หาระดับความถี่ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน โดยวิธีการหาค่าความถี่ ร้อยละ (Percentage) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับความถี่ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ความถี่ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี

6. ผลการวิจัย มีสาระสำคัญสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

6.1 ผลการวิเคราะห์ ระดับความถี่ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล พบว่าอยู่ในระดับต่ำ ส่วนระดับความถี่ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนอยู่ในระดับปานกลาง

6.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี มีดังนี้

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยด้านการจูงใจในการทำงาน ปัจจัยด้านการค้ำจุนในการทำงาน ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ในเรื่องความด้อยสัมพันธภาพต่อบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านการจูงใจในการทำงาน ปัจจัยด้านค้ำจุนในการทำงาน ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ในเรื่องความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านการจูงใจในการทำงาน ปัจจัยด้านการค้ำจุนในการทำงาน ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร

6.3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานที่ดี และสร้างสมการในการพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ความด้อยสัมพันธภาพต่อบุคคล ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี

เมื่อนำปัจจัยทั้ง 5 ด้าน ที่ส่งผลต่อความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ไปวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ โดยมีความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ความด้อยสัมพันธภาพต่อบุคคล ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน เป็นตัวแปรตามหรือผลลัพธ์ พบว่า

ปัจจัยที่ส่งผลหรือสามารถพยากรณ์ ความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ได้แก่ ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยด้านการจูงใจในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าคงที่ (a) เท่ากับ 20.421

สมการพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ดังนี้

ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์

$$= 20.421 + .130 \text{ การรับรู้บทบาท} - .165 \text{ การจูงใจในการทำงาน}$$

ปัจจัยที่ส่งผลหรือสามารถพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ด้านความ
 ค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล ได้แก่ ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยด้านการจงใจในการทำงาน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าคงที่ (a) เท่ากับ 8.447

**สมการพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล
 ดังนี้**

$$\text{ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล} \\
= 8.447 + .043 \text{ การรับรู้บทบาท} - .052 \text{ การจงใจในการทำงาน}$$

ปัจจัยที่ส่งผลหรือสามารถพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่อง
 ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน ได้แก่ ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยด้านการจงใจในการ
 ทำงาน ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าคงที่ (a)
 เท่ากับ 26.200

**สมการพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน
 ดังนี้**

$$\text{ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน} \\
= 26.200 + .113 \text{ การรับรู้บทบาท} - .107 \text{ การจงใจในการทำงาน} \\
- .180 \text{ ความผูกพันต่อองค์กร}$$

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์
 ความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนของผู้บริหาร โรงเรียนประถม
 ศึกษาในจังหวัดปัตตานี

ผลการวิเคราะห์ระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความอ่อนล้าทาง
 อารมณ์ ความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคลของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี
 อยู่ในระดับต่ำ ส่วนระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความไม่สมหวังในผลสำเร็จ
 ของตนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้ สามารถอธิบายในแต่ละประเด็น ดังนี้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี มีระดับความท้อแท้ในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ต่ำ อาจเนื่องมาจากผู้ที่ประกอบอาชีพครู ไม่ว่าจะสายผู้บริหารหรือสายผู้ปฏิบัติการสอน มักจะได้รับการยกย่องและให้เกียรติว่าเป็นปุชนียบุคคล เป็นบุคคลที่ควรเคารพบูชา ในฐานะที่เป็นผู้ทำคุณประโยชน์ให้กับสังคม ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ผู้นำค่านิยมวิชาการในชุมชน เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่นักเรียน ซึ่งจะเป็นกำลังของชาติต่อไป ถึงแม้ว่าผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ท่ามกลางสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะการปฏิรูประบบการจัดการศึกษาระดับใหญ่ของประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารโรงเรียนก็ยังมีสุขภาพจิตที่ดี มีพลังร่างกาย แรงใจที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพได้ ในเรื่องความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การเลื่อนตำแหน่งหรือระดับเงินเดือนที่สูงขึ้น เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

อีกทั้งจังหวัดปัตตานี เป็นจังหวัดในภาคใต้ที่มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะกับการทำการเกษตรที่สำคัญคือ การทำสวนยางพารา ทำสวนผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียน ลองกอง มังคุดซึ่งเป็นผลิตผลทางการเกษตรที่มีราคาค่อนข้างสูง มีพื้นที่บางส่วนคิดทะเลเหมาะกับการทำประมง กอปรกับโดยส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในท้องที่ของตนเองจึงสามารถประกอบอาชีพทางการเกษตรเสริมรายได้ครอบครัว ในเรื่องของกรมคมนาคมในปัจจุบันสะดวก รวดเร็วการติดต่อระหว่างโรงเรียน อำเภอ จังหวัด สะดวก รวดเร็วและง่ายขึ้น สามารถมาปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะไปกลับบ้านของตนได้ ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความมุ่งมั่น ตั้งใจจริงในอันที่จะพัฒนาโรงเรียนของตนให้ดีขึ้น และพร้อมที่จะเผชิญกับสภาพปัญหาต่างๆ ที่อาจเป็นแรงกดดันให้เกิดความเครียดและความท้อแท้ในการปฏิบัติงานได้ เหตุนี้จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี เกิดความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ต่ำ

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดมีระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความด้อยสัมพันธภาพต่อบุคคล อยู่ในระดับต่ำ อาจเป็นเพราะว่าในจังหวัดปัตตานี มีผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษาจำนวนไม่มาก ลักษณะสังคมค่อนข้างจะเป็นสังคมขนาดเล็ก เป็นคนในท้องที่ จึงมักจะอยู่กันเหมือนคนในครอบครัวเดียวกัน ผู้บริหารและครูได้บังคับบัญชา รวมถึงผู้ร่วมงานอื่นๆ มีความใกล้ชิด ผูกพันกัน นับถือกันเสมือนญาติพี่น้องเรียกขานกันเป็นลุง ป้า น้า อา พี่ น้อง เป็นต้น ด้วยระบบสังคมดังกล่าวนี้เมื่อมีปัญหาขัดแย้งกัน

หรือเกิดความคับข้องใจ ความไม่เข้าใจระหว่างกันขึ้น ความรู้สึกต่างๆ เหล่านี้สามารถที่จะพุดจา ทำความเข้าใจ ปรีกษาหารือ ร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหาได้ อันส่งผลให้สัมพันธภาพระหว่าง บุคคลเป็นไปด้วยดี ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล จึงอยู่ ในระดับต่ำ

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดมีระดับความท้อแท้ในการ ปฏิบัติงานในเรื่องความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคาดหวังในผลสำเร็จของงานไว้สูงมาก มีความมุ่งมั่น มีความตั้งใจ มีอุดมการณ์ ที่จะทำงานสนองนโยบายของรัฐในเรื่องการจัดการศึกษา แต่เมื่อผลที่ได้ไม่เป็นไป ตามที่คาดหวังไว้ เกิดความไม่ชัดเจนในบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของตน เกิดความ ไม่แน่ใจว่าจะทำงานให้สำเร็จ ตามเป้าหมายได้อย่างไรหรือบางครั้งต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ มากกว่า หน้าที่หลักของหัวหน้าสถานศึกษา ต้องทำงานหลายอย่างพร้อมๆ กัน จนไม่สามารถทำอะไรให้ ได้ดี ต้องทำงานตามวิธีที่ถูกกำหนดให้ หรือต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีแนวคิดและวิธีการทำงาน แดกต่างกัน อีกทั้งกระแสการปฏิรูปการศึกษา ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีความเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงและพัฒนา เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา มีการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ มากมาย เริ่มตั้งแต่ระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับสูงขึ้นไป มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนระดับ และเงินเดือนอยู่บ่อยครั้ง จึงส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ตนเองตั้งใจ ทำให้เกิด ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนได้

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของวัฒน์ น้อยมณี (2534 : 54-55) ศึกษาความท้อถอยและสาเหตุของความท้อถอยของครู โรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ครูมีความท้อถอยทางด้านความอ่อนด้าทาง อารมณ์ และความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคลในระดับต่ำ และมีความท้อถอยทางด้านความรู้สึกที่มี ต่อผลสำเร็จในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับผลการวิจัยของสุรีย์ภรณ์ เตรียม ประสิทธิ์ (2541 : 82-83) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความท้อแท้ของผู้บริหารการศึกษาสังกัดสำนัก งานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 ในด้านความอ่อนด้าทางอารมณ์ และด้านความ ค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล อยู่ในระดับต่ำ ส่วนด้านความสมหวังในผลสำเร็จของตนอยู่ในระดับ ปานกลาง

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านการรับรู้ บทบาท ปัจจัยด้านการจงใจในการทำงาน ปัจจัยด้านการค้ำจุนในการทำงาน ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กรกับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ความด้อยสัมพันธ์สภาพต่อบุคคล ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของคนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดปัตตานี

ผลการวิเคราะห์พบว่า

2.1 ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน คือปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยด้านการจงใจในการทำงาน ปัจจัยด้านการค้ำจุนในการทำงาน ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร มีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยพบว่า ปัจจัยด้านการจงใจในการทำงาน มีระดับความสัมพันธ์มากกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือปัจจัยทุกด้านมีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์

2.2 ปัจจัยด้านการจงใจในการทำงาน ปัจจัยด้านการค้ำจุนในการทำงาน ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร มีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความด้อยสัมพันธ์สภาพต่อบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยพบว่า ปัจจัยด้านการจงใจในการทำงาน มีระดับความสัมพันธ์มากกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือปัจจัยทุกด้านมีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความด้อยสัมพันธ์สภาพต่อบุคคล

2.3 ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านการจงใจในการทำงาน ปัจจัยด้านการค้ำจุนในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความไม่สมหวังในผลสำเร็จของคน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กรมีระดับความสัมพันธ์มากกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งผลปรากฏว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือปัจจัยทุกด้านมีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความไม่สมหวังในผลสำเร็จของคน

ผลวิจัยที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก หากผู้บริหารโรงเรียนคนใดมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวดี ครอบครัวเต็มใจช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการปฏิบัติงาน ไม่มีปัญหาทางเศรษฐกิจในครอบครัว มีความรู้สึกภาคภูมิใจในบทบาทหน้าที่ของตน รู้สึกพึงพอใจในงาน เต็มใจที่จะทำงานเพื่อความก้าวหน้าของตนเอง และหน่วยงาน มีความผูกพันและพร้อมที่จะทุ่มเทแรงกาย แรงใจ สติปัญญาให้กับการทำงานอย่างเต็มที่ ผลงานที่ปรากฏออกมาย่อมมีคุณภาพได้รับการยอมรับ การยกย่องจากบุคคลทั่วไป ผู้บริหารผู้นั้นจึงไม่ตกอยู่ในสภาวะของความกดดัน ซึ่งจะนำไปสู่ความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน

ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2533 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา ในภาคกลาง พบว่า กลุ่มปัจจัยด้านความผูกพันมีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ กลุ่มปัจจัยด้านงาน ปัจจัยด้านความผูกพัน ปัจจัยกระตุ้น มีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ด้านการสูญเสียความสัมพันธ์กับบุคคล และความท้อแท้ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรีย์ภรณ์ เจริญประสิทธิ์ (2541: 88) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความท้อแท้ของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12 พบว่า ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยด้านการจงใจในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร ปัจจัยด้านการจงใจในการทำงาน ปัจจัยด้านครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ด้านความสมหวังในผลสำเร็จของตน ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร ปัจจัยด้านการจงใจในการทำงาน ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยด้านชีวิตสังคมมีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ด้านความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล

3. เพื่อค้นหาปัจจัยที่ใช้เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายความท้อแท้ในปฏิบัติงาน ในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี
ผลการวิเคราะห์ พบว่า

3.1 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยด้านการจงใจในการทำงาน ส่งผลกระทบต่อความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 มีค่าคงที่ a เท่ากับ 20.421 อำนาจพยากรณ์ร้อยละ 19.8 ซึ่งผลปรากฏว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือปัจจัยทุกด้านสามารถพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ได้ทั้งหมด

3.2 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล ที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยด้านการจงใจในการทำงาน ส่งผลกระทบต่อความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคลอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าคงที่ a เท่ากับ 8.447 อำนาจพยากรณ์ร้อยละ 10.2 ซึ่งผลปรากฏว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือปัจจัยทุกด้านสามารถพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคลได้ทั้งหมด

3.3 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยด้านการจูงใจในการทำงาน และปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร ส่งผลต่อความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าคงที่ a เท่ากับ 26.000 ค่าอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 23 ซึ่งผลปรากฏว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือปัจจัยทุกด้านสามารถพยากรณ์ ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคลได้ทั้งหมด

ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้ สามารถอธิบายได้ดังนี้ ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ซึ่งประกอบด้วยความคลุมเครือในบทบาท และความขัดแย้งในบทบาท เป็นปัจจัยที่ส่งผลหรือสามารถพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีได้นั้น เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบราชการที่กำหนด บทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบไว้เป็นลายลักษณ์อักษร มีระเบียบวินัยเป็นตัวกำกับ ควบคุมการปฏิบัติงานต่างๆ อยู่ตลอดเวลา หากเมื่อใดที่ผู้บริหารเกิดปัญหาค้านการรับรู้บทบาท อันเป็นผลมาจากปัญหาค้านระเบียบวินัย การที่ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะพัฒนาความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาชีพ เกิดความคลุมเครือในบทบาท ความไม่เด่นชัดในบทบาท และเป้าหมายในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจจะเกิดจากการขาดข้อมูลที่ถูกต้องและจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน มีปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน กับชุมชนแวดล้อม ขาดการสนับสนุนส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เกิดความขัดแย้งในที่ทำงาน หากผู้บริหารตกอยู่ในสภาวะเช่นนี้จะก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจในงาน เกิดความกังวลใจ เกิดความเครียดติดต่อกันเป็นเวลานานๆ จนกลายเป็นความรู้สึกท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานค้อยประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุชาติ วุฒิศิริ (2537 : 97) ศึกษาลักษณะบทบาทที่สัมพันธ์กับความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก พบว่า ลักษณะบทบาท 3 ประการ ได้แก่ ความคลุมเครือในบทบาท ความขัดแย้งในบทบาทและบทบาทที่มากเกินไป มีความสัมพันธ์ทางบวกและสามารถพยากรณ์ความเครียดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยบทบาทที่มากเกินไปมีอำนาจดีที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .3948 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของชวบและอิวานิกกิ (Schwab and Iwanicki 1982 : 60 – 72) ศึกษาการรับรู้ความขัดแย้งและความคลุมเครือในบทบาทที่มีต่อความขัดแย้งของครู พบว่า ความขัดแย้งและความคลุมเครือในบทบาท เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความเครียดในองค์กร และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัย

สำคัญกับความแปรปรวนด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ และการสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ส่วนความคลุมเครือในบทบาทก็ทำให้เกิดความท้อแท้ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนจากงานวิจัยดังกล่าว ได้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาทมีความสัมพันธ์ และสามารถพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องต่างๆ

ปัจจัยด้านการมุ่งใจในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย ความสำเร็จ ความก้าวหน้า การยอมรับนับถือ ความรับผิดชอบ และลักษณะของงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลหรือสามารถพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ความค้อยสัมพันธ์ภาพต่อบุคคล ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีได้นั้น ก็เนื่องมาจาก การมุ่งใจผู้ปฏิบัติงานเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารบุคลากรในองค์กร หากองค์กรใดมีผู้นำที่มีความสามารถหากการมุ่งใจ รวมทั้งส่งเสริมขวัญกำลังใจให้บุคคลในองค์กรเกิดความมานะ พยายาม ทุ่มเทแรงกาย แรงใจ ทำงานอย่างเต็มความรู้ ความสามารถ งานก็จะสำเร็จลุล่วงไปอย่างดีที่สุด แต่หากหน่วยงานใดไม่มีการสร้างแรงมุ่งใจในการทำงาน ก็ไม่สามารถที่จะโน้มน้าวจิตใจให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกผูกพันต่อหน่วยงาน ผลงานย่อมตกต่ำ เกิดความเบื่อหน่ายและทำงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอารีรัตน์ หิรัญโร (2532 : 232) ที่ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับชนิดของงานที่ทำและความรับผิดชอบ ส่งผลต่อระดับแรงมุ่งใจในการทำงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุรีย์ภรณ์ เจริญประสิทธิ์ (2541 : 83) พบว่า ปัจจัยด้านการมุ่งใจในการทำงาน (ความสำเร็จ) ส่งผลหรือสามารถพยากรณ์ความท้อแท้ของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา 12 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งประกอบด้วยการแสดงตน และการมีความเกี่ยวข้องกับองค์กร เป็นปัจจัยที่ส่งผลหรือสามารถพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี เนื่องจาก หากบุคคลในองค์กรมีความรู้สึกภาคภูมิใจ ยอมรับจุดมุ่งหมายขององค์กร เต็มใจที่จะทำงานเพื่อความก้าวหน้าของหน่วยงาน มีความปรารถนาที่จะเป็นสมาชิกของสถาบันต่อไป บุคลากรเหล่านั้นก็จะทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มที่ งานมีคุณภาพ เกิดความพึงพอใจในงาน ทำงานอย่างมีความสุข มีความกระตือรือร้น ตรงกันข้ามหากบุคลากรไม่มีความผูกพันต่อองค์กร จะแสดงพฤติกรรมไม่ยอมรับในเป้าหมายการทำงานขององค์กร ขาดความภูมิใจในองค์กร ไม่ต้องการที่จะเป็นสมาชิกในองค์กรต่อไป สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะทำให้บุคลากรนั้น เกิดความเครียด อยู่เสมอ จนกลายเป็นความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฮนเชอร์ (Henchey 1988 : 3076 - A) พบว่า การขาดความผูกพันในงาน เป็นปัจจัยด้านบุคคล

ที่มีอำนาจพยากรณ์ความท้อแท้ได้มากที่สุด และจากผลการศึกษาของสุริย์ภรณ์ เตรียมประสิทธิ์ (2541 : 77) พบว่า ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร เป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความท้อแท้ของผู้บริหารการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ในเรื่องความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อการทำงานและยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงานได้ ดังนั้นผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป หรือตัวผู้บริหารโรงเรียนเอง ควรร่วมกันกำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆ สำหรับจัดทำแผนพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและป้องกัน ปัจจัยด้านต่างๆ ที่เป็นสาเหตุทำให้ระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน ของผู้บริหารโรงเรียนที่อาจจะสูงขึ้นมาได้

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการจูงใจในการทำงาน ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร มีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ในเรื่องความอ่อนล้าทางอารมณ์ ความค้อยสัมพันธ์ทางบุคคล ความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน มากกว่าปัจจัยด้านอื่นๆ ดังนั้นผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป หรือตัวผู้บริหารโรงเรียนเอง ควรจะร่วมกันกำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติ เพื่อจูงใจให้ผู้บริหารโรงเรียนเกิดความพึงพอใจในการทำงาน และเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ เต็มใจที่จะทำงานเพื่อความก้าวหน้าและประโยชน์ของโรงเรียนต่อไป

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาท ปัจจัยด้านการจูงใจในการทำงาน ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร อย่างไรก็ตามแม้ว่าปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการค้าจุนในการทำงาน ไม่สามารถพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานได้ แต่ก็มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน จึงไม่ควรมองข้ามดังนั้นผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป และตัวผู้บริหารโรงเรียนเองควรจะดำเนินการศึกษารายละเอียดในแต่ละปัจจัย เพื่อหาจุดเด่นจุดด้อยในการบริหารปัจจัยนั้นๆ สิ่งใดบกพร่องก็ควรดำเนินการแก้ไข สิ่งใดที่ดีแล้วก็ควรจะพัฒนาให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป เพื่อแสวงหาแนวทางป้องกันและแนวทางลดระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน ที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้บริหารโรงเรียน

1.4 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน ที่ผู้วิจัยศึกษา มีความสัมพันธ์และอำนาจพยากรณ์ความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีค่อนข้างน้อย แต่ระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า อาจจะมีปัจจัยอื่นๆ ที่นอกเหนือจากปัจจัย 5 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์และสามารถส่งผลต่อความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมาก ดังนั้นผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป หรือผู้เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายต่างๆ ที่ต้องเกี่ยวข้องกับผู้บริหารโรงเรียนในเรื่องใดๆ ก็ตาม ควรจะคำนึงถึงและศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ก่อนที่จะกำหนดนโยบายต่างๆ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาถึงความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องใด ที่ผู้บริหารเกิดความท้อแท้ในการปฏิบัติงานแล้ว อยากรจะเปลี่ยนงาน ย้าย และลาออก
- 2.2 ควรมีการศึกษาถึงความท้อแท้ในการปฏิบัติงานในเรื่องใด ที่ผู้บริหารเกิดความท้อแท้ในการปฏิบัติงานมาก ยิ่งเป็นแรงขับให้ทุ่มเทกับการทำงานมากขึ้น
- 2.3 ควรมีการศึกษาระดับความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา
- 2.4 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่ ที่มีสภาพแวดล้อมแตกต่างกันไป เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างของความท้อแท้ในการปฏิบัติงาน
- 2.5 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือจากปัจจัย 5 ด้านที่ผู้วิจัยศึกษาไว้แล้ว เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยอื่นๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมากกว่าปัจจัยทั้ง 5 ด้านที่ศึกษาแล้ว